

DESIGNGUIDE OM BRUGERINDDRAGELSE I REGIONENS
BYGGE- OG EJENDOMSPROJEKTER

Brugerinddragelse

- der skaber værdi

Version I

Region Midtjylland

Arbejdsgruppe for brugerinddragelse i regionens bygge- og ejendomsprojekter

DESIGNGUIDE OM BRUGERINDDRAGELSE I REGIONENS BYGGE- OG EJENDOMSPROJEKTER

Brugerinddragelse

Version I

Januar 2024

Kontakt:

Byggeri & Ejendomme, Koncernøkonomi

Torben Agerkilde: torage@rm.dk

Mie Duelund Petersen: miedje@rm.dk

Bettina Wolff: Bettina.Wolff@stab.rm.dk

Følgegruppe:

Fysisk Arbejdsmiljø, Koncern HR

Ulla Madsen: ullmad@rm.dk

Driftsafdelingen, Regionshospitalet Gødstrup

Jens Peter Østergaard: jenoes@rm.dk

Jacob Pedersen: jacped@rm.dk

Psykiatrien, Aarhus Universitetshospital

Niels Aller: niels.aller@ps.rm.dk

Retspsykiatrien, Aarhus Universitetshospital

Mette Daae Krøyer: mekroe@rm.dk

Akutfdelingen, Regionshospitalet Viborg

Trine Agerskov: trmort@rm.dk

Designguiden kan downloades på www.byggeri.rm.dk

1.	FORORD	5
2.	FORMÅL.....	5
3.	MÅLGRUPPE	7
4.	FORVENTNINGER	8
4.1.	For den enkelte bruger	9
4.2.	For ledelsen	9
4.3.	For inddragelse af patienter, pårørende og eksterne.....	10
4.4.	Vær bevidst om	11
5.	KOMPETENCER	12
6.	KOMMUNIKATION	13
7.	PROCES	14
8.	LINKS OG RELEVANT LITTERATUR.....	16
9.	BILAG.....	17

1. FORORD

Region Midtjylland har gode erfaringer med inddragelse af ansatte og øvrige brugere i forbindelse med planlægning, udvikling og drift af regionens ejendomme. Brugerinddragelse giver værdi gennem øget kvalitet i projektet, og er samtidigt med til at reducere behovet for efterfølgende kompromisser eller dyre ændringer.

Som en del af regionens samlede Ejendomsstrategi ønskes det at samle og videreformidle erfaringerne på en tilgængelig og overskuelig måde, så det bliver muligt at understøtte fremadrettet værdiskabelse i nye projekter.

Denne guide rummer en række overordnede erkendelser og erfaringer, som kan danne basis for den gode proces og det gode resultat. Den indeholder ikke en konkret generisk procesplan eller en "how-to-guide", som viser vejen i alle projekter.

Der er derfor behov for at have det enkelte projekts kompleksitet, mulige interessenter og særkender i fokus i alle projektets faser, for bedst muligt at kunne tilrettelægge en egnet proces. En vigtig pointe er netop, at den gode proces er situationsbestemt og altid bør afpasses efter formål, kontekst m.v. samt at indhold, forventningsafstemning og kommunikation således er mindst lige så vigtige som formelle strukturer og tidsplaner, når vi skal sikre værdiskabende inddragelsesprocesser.

2. FORMÅL

Denne guide indeholder en række gode råd og opmærksomhedspunkter i forbindelse med brugerinddragelse i projekter med relation til drift og udvikling af regionens ejendomme.

Ønsket er at videreformidle de gode erfaringer, der allerede er høstet i forbindelse med gennemførte brugerinddragelsesprocesser, og underbygge en fælles forståelse af, hvorfor og hvordan vi arbejder med brugerinddragelse i Region Midtjylland.

Brugerinddragelse er både et redskab til at øge vores interne viden og forståelse af, hvordan vi ønsker vores fysiske rammer skal udformes for at understøtte den efterfølgende drift bedst muligt – og en måde at kommunikere om dette til de eksterne samarbejdsparter, som skal være med til at udforme og udføre de fysiske rammer.

Vi kan, som specialister og fagprofessionelle, ikke forvente, at eksterne med andre kompetencer ser og forstår det samme, som vi gør. De byder ind med deres fagligheder om f.eks. arkitektur, konstruktioner og installationer – men kan ikke forventes at kende til hverdagen og aktiviteterne i en klinisk eller pædagogisk kontekst. Et reelt scenarie er, at de eksterne rådgivere *tror* de ved, hvordan det fungerer, og at de arbejder ud fra denne forforståelse uden at have fået den beller afkræftet. Den dag projektet er afsluttet, forlader de eksterne opgaven – men vores hverdag skal fungere i rammerne bagefter. De skal derfor klædes på af brugergruppen til at udføre de rette løsninger, som understøtter vores aktiviteter efterfølgende.

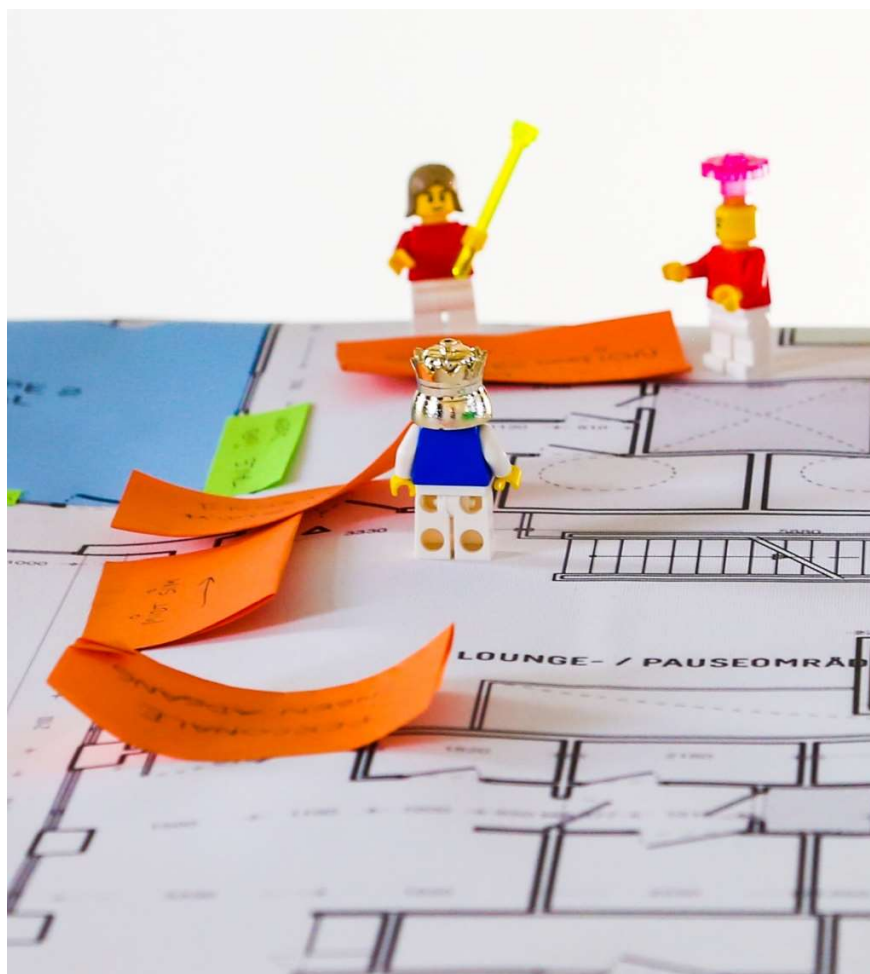
Begrebet "bruger" skal i denne forbindelse ses bredest muligt, og kan dække over såvel medarbejdere som borgere, patienter og samarbejdsparter, ligesom der både kan være tale om interne og eksterne interessenter.

Guiden retter sig både til egentlige deltagere i brugerinddragelsesprocesser, men også til de kollegaer, brugere og beslutningstagere, som ikke er direkte involveret i processen, men kan forventes at have en interesse i slutresultatet. Det er vigtigt at få afklaret, hvad det betyder at være del af en brugergruppe; hvilket mandat og hvilket ansvar man har. Hvilke videns- og beslutningskompetencer kan der forventes, man byder ind med etc.

Guiden er opbygget tematisk omkring kernebegreber, som gennemførte projekter har vist behov for særligt fokus på, for at sikre den gode proces og det gode resultat.

Der fokuseres på følgende fire overordnede temaer:

Forventninger Kompetencer Kommunikation Proces

3. MÅLGRUPPE

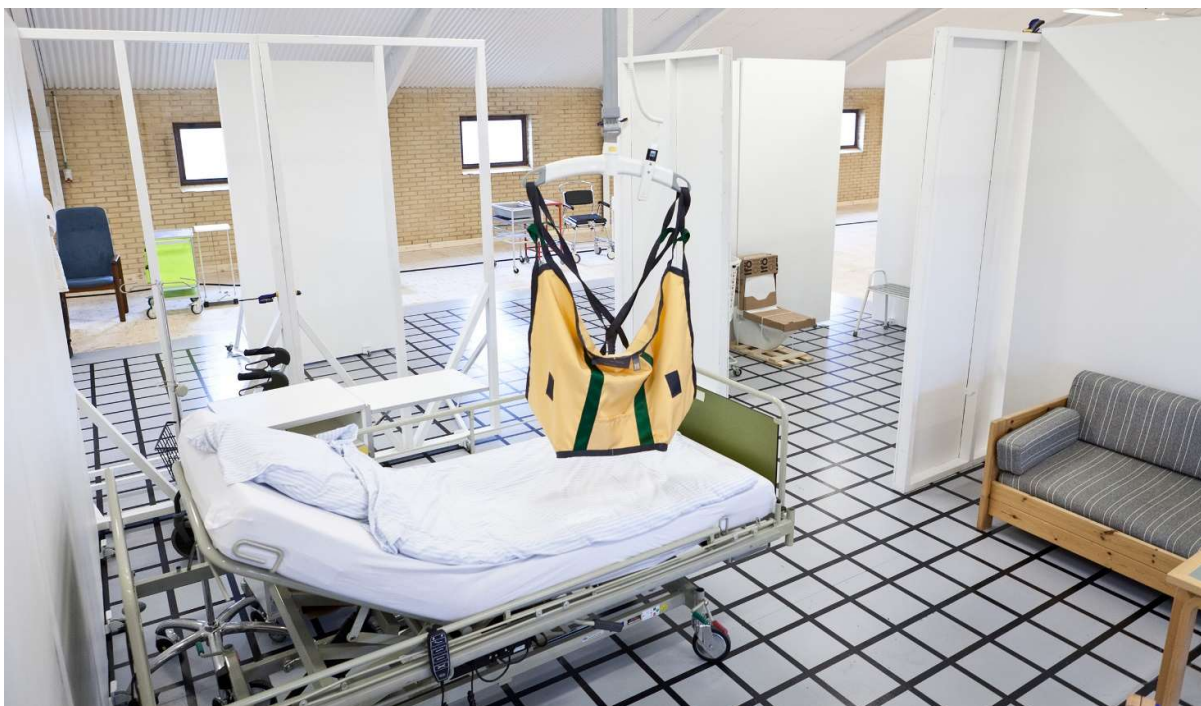
Guiden retter sig mod alle i og omkring Region Midtjylland, der kan forventes enten at

- a) deltage aktivt i,
- b) have interesse i og/eller
- c) blive påvirket af resultatet af en brugerinddragelsesproces

som gennemføres i relation til et projekt om planlægning, udvikling eller drift af regionens ejendomme.

Som eksempler kan nævnes:

- Klinisk og teknisk personale – både internt i det berørte projekt, men også ekspert-funktioner/ressourcepersoner i den øvrige organisation
- Hygiejne-organisationer
- MED-udvalg (Medindflydelse og samarbejde)
- Arbejdsmiljø-organisationer og Arbejdsmiljø Repræsentanter
- Patienter, pårørende og øvrige borgere
- Styregrupper
- Beslutningstagere på forskellige niveauer, f.eks. regionsrådet, hospitals- eller afdelingsledelser
- Rådgivere og konsulenter - både internt og eksternt
- Eksterne interessenter, f.eks. myndigheder, beredskab, præhospital

4. FORVENTNINGER

Inden der igangsættes en brugerinddragelsesproces er det vigtigt, at få defineret formålet med processen. Opgavens hovedfokus skal være tydelig, og der skal være enighed blandt ledelse, medarbejdere og øvrige interessenter om dette fokus.

Der kan være flere forskellige årsager til at anvende brugerinddragelse:

- At hente ny inspiration og få nye vinkler på løsningen af en opgave
- At få de ideer, som en ledelse/projektleder/-gruppe allerede har, kvalificeret og nuanceret
- At sikre, at brugernes viden om funktioner, anvendelse og drift indarbejdes i projektet
- At etablere ejerskab blandt brugerne i forhold til de endelige beslutninger/det endelige resultat
- At etablere og signalere ejerskab blandt brugerne i forhold til de endelige beslutninger/det endelige resultat
- At legitimere de endelige beslutninger

En indledende og løbende forventningsafstemning er nødvendig.

Derfor er der behov for en klar definition af formål, rammer, vilkår og roller for en brugergruppe, altså:

- At der er klarhed om forventningen til brugergruppens bidrag, herunder hvorfor de konkrete, enkelte brugere indgår i gruppen
- At det er defineret, hvilke beslutninger der allerede er truffet, hvilke præmisser der ikke kan ændres ved, og hvor gruppen kan/skal påvirke
- At det er defineret, hvor beslutningskompetencen ligger, og hvordan projektet er forankret

Forventningsafstemning skal sikre:

- At man ikke risikerer forskellige opfattelser af, f.eks. hvad der er til diskussion, hvem der træffer de endelige beslutninger, og hvilket råderum gruppen kan agere indenfor samt.
- En fælles forståelse af hvilket detaljeringsniveau beslutninger skal træffes på. Skal brugergruppen f.eks. komme med konkrete forslag eller i højere grad formulere principper?

Forventningsafstemning indebærer også, at brugere og medarbejdere gøres bekendt med projektets tidsplan og forskellige faser. I de mindre, mere ad hoc-prægede, projekter kan der både tids- og beslutningsmæssigt være kort mellem drøftelse og udførelse. I andre byggeprojekter kan der være tale om langvarige processer, hvor der kan gå mange måneder, endog år, fra planlægning over udførelse til ibrugtagning.

Her skal man være opmærksom på, at beslutninger truffet tidligt i processen medfører konsekvenser og bindinger senere. Omvendt er det også sandsynligt, at der i disse langvarige processer vil komme forandringer, f.eks. på grund af nyt apparatur, nye arbejdsgange mv. Dette påvirker alt sammen rammerne for brugergruppens virke.

For at kunne indgå konstruktivt i en fælles proces, er der behov for at forstå og acceptere, at modsatrettede behov og ønsker vil skulle mødes og at dette kan kræve kompromisser. Der vil

være repræsentanter med forskellige funktioner og baggrunde, og derfor også med forskelligt fokus og "sprog". Brugerinddragelse kan være med til at sikre, at mest mulig viden kommer på bordet, samt at gruppen bidrager med den nødvendige basis for at finde de bedste løsninger - for fællesskabet.

Man skal derfor, både som brugergruppedeltager og som projekt-/procesleder, være sikker på, at der er en fælles forståelse af, hvad der bliver aftalt og hvilke konsekvenser dette har. Samt at gruppen påtager sig *fælles* ejerskab og ansvar for de *fælles* beslutninger.

I forbindelse med projekter, med en anlægssum over 10 mio. kr. og /eller med stor kompleksitet forudsættes det, at der udarbejdes et ideoplæg med tilhørende organisationsplan før brugerprocessen igangsættes. Der henvises ligeledes til bilag 1 i denne guide.

4.1. For den enkelte bruger

Der er behov for at afstemme og tydeliggøre, hvilket mandat den enkelte deltager såvel som den samlede brugergruppe har, samt at dette kan ændre sig, alt efter hvor i processen man er.

Det er vigtigt, at brugergruppens enkelte deltagere ikke fokuserer på egne, personlige ønsker/behov, men er bevidste om, at han/hun deltager som "repræsentant", f.eks. på vegne af kollegaer, fordi vedkommende har specialistviden eller, på anden måde, har en særlig rolle i gruppen. Den enkelte har således et ansvar, og skal være sig bevidst om ikke kun at udtale sig på egne vegne, men også at være loyal i forhold til sin rolle, eller over for de fællesskaber vedkommende repræsenterer.

Meld gerne ud, hvad der forventes at være behov for af ressourcer, tid og indsats for den enkelte. Er der meget forberedelse, behov for løbende involveringer af kollegaer etc. eller er det at deltage på et afgrænset antal møder og svare på konkrete spørgsmål. Under alle omstændigheder er deltagelse i en brugergruppeproces forpligtende for den enkelte både i forhold til fremmøde og i forhold til at bidrage værdiskabende. Den enkelte brugergruppedeltager er sandsynligvis udvalgt til at deltage pga. særlig viden eller særligt fokus. Hvis vedkommende ikke leverer som forventet, bliver denne vinkel ikke repræsenteret i projektet, hvilket kan betyde dårligere kvalitet og risiko for efterfølgende udgifter.

4.2. For ledelsen

Det er vigtigt, at der er synlig ledelsesinvolvering - både i de perioder hvor processen kører glat, men også når der skal træffes upopulære beslutninger eller mægles mellem interessenter. Det er også vigtigt at understrege, at skal brugerinddragelse have en reel, værdiskabende effekt, er der behov for at overdrage beslutningskompetence til gruppen - og at ledelsen således må være villig til at afgive samme.

Ledelsesopmærksomhed på brugergruppen og dens arbejde er positivt, men konstant kontrol medfører en stor risiko for at reducere motivationen. Hvis gruppen gives reel medindflydelse og oplever, at der lyttes - så er det erfaringsmæssigt en proces, som mange finder spændende og meningsfuld, og som derfor bliver værdiskabende. Vær reel; hvis en beslutningskompetence er overdraget til brugergruppen, så skal den forblive der.

Undertiden sker det, særligt i større projekter som strækker sig over længere perioder, at der sker udskiftning i ledelseslagene. Nye ledere skal – som brugergruppemedlemmer i øvrigt – onboardes til selve projektet, de beslutninger der allerede er truffet, samt have respekt for hvilke rammer brugergruppen arbejder under. Har brugergruppen hidtil haft stor beslutningskompetence vil det typisk være et uheldigt signal enten at trække kompetencen tilbage til ledelsen, eller at ændre i allerede trufne beslutninger. Respektér den tid og de ressourcer, der allerede er lagt i projektet.

4.3. For inddragelse af patienter, pårørende og eksterne

I forhold til inddragelse af eksterne interessenter, f.eks. patienter/patientforeninger eller pårørende, skal der være opmærksomhed på, om man herigennem får adgang til repræsentative brugere? Hvilke brugergrupper/hvilken type emner er det hensigtsmæssigt, at invitere eksterne ind i drøftelsen af? Der er her særligt behov for at afstemme, hvad den enkelte deltagers funktion og mandat er. Hvilken patientgruppe og hvilke funktioner bygges der til. Der bør være opmærksomhed på forskellige niveauer af patientinddragelse.

Der skal være fokus på, at der også er tale om opførelse og indretning af arbejdspladser, som skal fungere for medarbejderne og leve op til bestemte lovkrav, ligesom der vil være økonomiske begrænsninger for, hvad der er muligt. Man skal således overveje nøje, hvornår det giver mening og værdi at inddrage borgere/patienter - og hvornår vil det være mere hensigtsmæssigt at lade medarbejdernes erfaring, kendskab og nærhed til borgere/patienter træde i stedet for.

- overvej i denne sammenhæng regionens ni grundprincipper for borgerinddragelse:

"I Region Midtjylland ønsker vi at sætte borgeren i centrum. Vi tror på, at inddragelse af borgernes viden og kompetencer er nødvendig for at skabe de helt rigtige tilbud for borgerne. Med "borgere" menes alle relevante interessenter i forhold til regionens ydelser, såsom patienter, brugere, pårørende, medarbejdere m.fl.

- 1. Vi tror på, at borgerne ønsker reel inddragelse i og indflydelse på egen situation og i udviklingen af regionens ydelser. Vi ønsker, at borgerne er og oplever at være reelt og respektfuldt inddraget i såvel egen situation som i udviklingen af regionens ydelser. Vi mener derfor, at borgerne på forhånd skal kende deres muligheder for at få reel indflydelse.*
- 2. Vi ønsker, at borgerne føler sig set og hørt i samspillet med regionsrådet og regionens ansatte.*
- 3. Vi tror på, at alle borgere har en særlig indsigt i egen situation, som kan bruge positivt i samspillet med borgeren.*
- 4. Vi tror på, at der i samspillet mellem de professionelle og borgerne kan udvikles bedre tilbud for borgerne.*
- 5. Vi ønsker at skabe rum og mulighed for, at alle borgere har mulighed for inddragelse.*
- 6. Vi ønsker inddragelse fra forskellige perspektiver (patienter, pårørende, organisationer m.fl.).*
- 7. Vi forpligter os til at forbedre mulighederne for inddragelse for udsatte borgere/grupper.*
- 8. Vi ønsker, at inddragelse tænkes ind fra starten, så inddragelsen sker på det/de rigtige tidspunkter. Rammen for inddragelse skal være tydelig, og inddragelse skal tilrettelægges på en struktureret og hensigtsmæssig måde.*

9. *Vi forpligter os til at finde nye veje til inddragelse af borgere med henblik på at møde borgere, der hvor borgerne er."*

4.4. Vær bevidst om

Hav blik for at selv ikke den mest omfattende og grundige brugerinddragelsesproces altid kan forhindre, at utilsigtede situationer/udfordringer opstår. I nogle tilfælde vil sådanne først blive tydelige, når bygninger og inventar er taget i brug, og hverdagen har meldt sig.

Vær bevidst om, at det også er fremtiden, der bygges til. Det byggeri/det projekt, der gennemføres nu, kommer engang i fremtiden til, at skulle favne medarbejdere og patienter, som sandsynligvis har andre præferencer end de nuværende. Det betyder, at der skal tænkes i bygningsmæssig fleksibilitet, hvor det vil være muligt, med en begrænset indsats, at tilpasse rammerne til nye eller ændrede aktiviteter. Det er dog også nødvendigt, at være bevidst om de præmisser vi arbejder under i dag, og ikke kun tænke på en ideel fremtid; nok kunne øget normering eller ændrede behandlingsmetoder potentielt påvirke arbejdsgange og de fysiske rammer, der passer hertil. Men det er nødvendigt, at vi også kan rumme behandlingen inden for de normeringsmæssige, økonomiske og teknologiske rammer, vi kender i dag.

5. KOMPETENCER

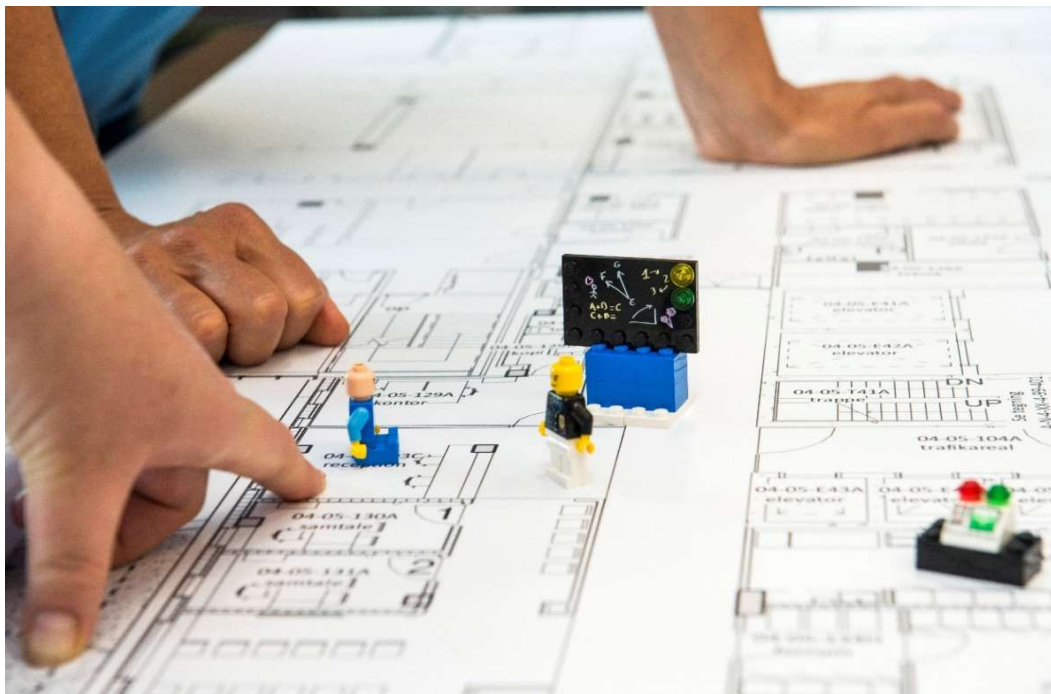
Der er behov for indledende at afstemme gruppens mandat samt tydeliggøre, at dette kan ændre sig undervejs alt efter hvilken fase, projektet befinder sig i.

De endelige beslutningstagere skal tidligt tydeliggøre, hvilket beslutningsrum der lægges ud til en brugergruppe. Hvilke beslutninger er lagt fast – hvilke kan påvirkes? Afgræns gerne og sæt rammer således at processen kommer til at handle om, de muligheder der faktisk er, og dermed bliver værdiskabende.

Lav en klar ansvars- og opgavefordeling. Det er vigtigt, at ledelsen melder klart ud, hvilke opgaver medarbejderne inddrages i, og hvilke beslutninger ledelsen alene tager. Hvem kan/skal afklare forventninger/ønsker. Har nogle brugergruppemedlemme "mere at skulle have sagt" eller direkte veto i visse henseender? Er der ledelsesmedlemme, som kan/skal træffe beslutning når der ikke, via dialog, kan opnås enighed?

Der er behov for tydelighed om, hvorfor de enkelte deltagere er udvalgt til at medvirke aktivt i inddragelsesprocessen. Repræsenterer man en særlig funktion/baggrund f.eks. en faggruppe, har man en særlig "ekspertviden" eller er man med, fordi man har engagement og motivation.

Der skal sikres inddragelse af et repræsentativt udsnit af brugere. Ved patientinddragelse skal der være en opmærksomhed på, at ikke kun ressourcestærke, "professionelle" patienter tages med på råd. Udgangspunktet er således, at regionens bygninger er til for alle – og derfor skal udformes på en måde, så de faktisk kan rumme alle.

6. KOMMUNIKATION

Det er vigtigt, at der sikres løbende kommunikation og forventningsafstemning ift. brugernes/medarbejdernes indflydelse samt kendskab til den overordnede ramme for det aktuelle projekt. Formålet er, at der kan rettes fokus derhen, hvor det er muligt at gøre en positiv forskel i stedet for at bruge energi på det, der ikke kan ændres på.

Overvej, at der kan være forskellige interessenter i de forskellige faser eller i forhold til forskellige delelementer i en proces. Hav derfor øje for, hvem der kommunikerer til og hvorfor? Det er vigtigt at inddrage og oplyse, men også vigtigt at der er et konkret formål med kommunikationen. Det skal løbende vurderes, hvem der kan blive påvirket af de emner som drøftes og besluttes – selv små ændringer i et projekt, f.eks. materiale- eller farvevalg, kan have betydning for rengøring, vedligehold eller personsikkerhed. Afklar med de rette fagligheder, hvis de ikke direkte er repræsenteret i brugergruppen.

Der bør være fokus på, at brugere tænkes ind i rollen som ambassadører og formidlere af "den gode historie". Lad deltagerne være med til at kommunikere både via de formelle kanaler til dem, de repræsenterer, men også via uformelle netværk til øvrige interessenter.

Sørg for en god, hurtig og klar kommunikation – fra projektledelse til brugergruppe – og fra brugergruppe til kollegaer/øvrige brugere etc.

Skab ejerskab for projektet og håndtér eventuel modstand. Lyt og accepter de frustrationer, der kan være.

Sørg for at information i form af dokumenter mv. er opdaterede og let tilgængelige for alle.

Sørg for en hurtig beslutningsstruktur, hvor medarbejderne får løbende information. Bliver emner drøftet uden at nå til enighed, eller på et tidspunkt hvor det egentlig ikke er dagsordenssat, så få det noteret ned i et fælles beslutningsdokument, hvornår emnet skal drøftes og afklares.

Ledelsen skal være synlig og give klare informationer.

Når den brugerinddragende proces er afviklet, er det vigtigt, at man gør sig klart, hvordan man formidler resultaterne til de brugere, som konkret har deltaget såvel som til de brugere, der berøres af de beslutninger, som inddragelsesprocessen har været en del af. Hvis processen har bevirket, at der eksempelvis er tiltag, der ikke realiseres, så kan det også være vigtigt at formidle dette, så man ikke alene har fokus på de tiltag, der umiddelbart er synlige for brugerne. Med en sådan nuanceret kommunikation sikrer man sig, at brugerne kan se deres aftryk på beslutningsprocessen.

7. PROCES

Vær i god tid, og vær velforberedt. Der skal sikres en robust samlet tidsplan, hvor behov for ekstra tid eller ekstra møder kan rummes, uden at det påvirker gennemførelsen af det samlede projekt.

Vær opmærksom på relevant erfaringsoverlevering mellem etablerede hhv. tilendebagte projekter og nye. Byg videre på det gode, som både organisationen og enkeltpersoner har erfaret i tidligere projekter.

Skab motivation og engagement hos medarbejderne, ved at inddrage dem i de processer de har indflydelse på.

Vær bevidst om relevansen af, at brugere og medarbejdere inddrages på de rigtige tidspunkter/de rette faser i processen; dvs. overvej, hvornår de involveres – og hvornår det er nødvendigt eller formålstjenstligt, at en proces "lukkes ned". Som bilag til guiden er vedlagt et eksempel på, hvordan faserne i en byggesag kunne se ud – og hvornår der så kunne arbejdes med brugerinddragelse.

Når der arbejdes med planlægning, udvikling og drift af ejendomme kan der ofte være tale om langvarige projekter, hvor der kan gå år fra planlægning over udførelse til ibrugtagning. Der kan derfor opstå fornemmelse af "døde perioder", eller at man ikke længere er en del af processen og derfor mister ejerskab - eller af at naturlig udskiftning i gruppens deltagere medfører, at man skal til at begynde nogle drøftelser forfra. Der kan også komme forandringer udefra undervejs, herunder nyt apparatur, nye arbejdsgange mv. Dette påvirker alt sammen rammerne for brugergruppens virke.

Der er behov for at indtænke de officielle, formelle organisationsstrukturer, når processen skal designes - gør f.eks. brug af MED-systemet til udpegning af medarbejdere til indtrædelse i brugergrupper.

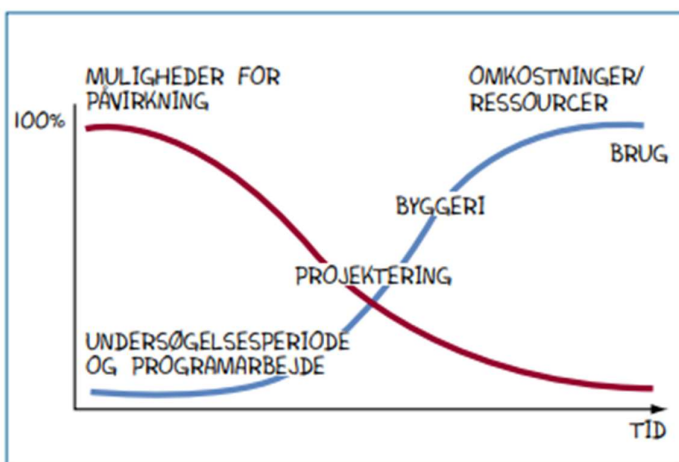
Vær opmærksom på, at brugere og medarbejdere ikke kun inddrages ved projektets start, men løbende involveres i processen - også når det gør "ondt" f.eks. i forbindelse med besparelser og forsinkelser. Herved afsøges mulighederne for at finde "kloge" besparelser og der kan etableres dialog og ejerskab i forhold til de konsekvenser, som ændringerne vil have på den efterfølgende drift såvel for medarbejdere som for patienter/borgere.

Vær åben om beslutningers betydning. Der bør udarbejdes grundige konsekvensanalyser, der forholder sig til de implikationer, som byggeprojekter måtte have på forskellige niveauer. Dette bør gøres, for at sikre en tydelig kobling mellem de beslutninger, der træffes og de medarbejdere/brugere, der underlægges disse. Hav herunder også fokus på at ændrede bygninger kan betyde ændrede arbejdsgange - hvad betyder det for personale og brugere?

Eventuelle bindinger på f.eks. funktionalitet, økonomi og tidsplan kan være meget afgørende for mulighederne for at etablere en god proces. Beslutningstagere bør således inden igangsætning af en inddragelsesproces gøre sig klart, om der er anvist et reelt råderum til gruppens arbejde - er der behov for at afsætte mere tid eller genoverveje projektøkonomi, f.eks. forsøge at reducere

det forventede areal, for at give et større økonomisk råderum til andre forbedringer, som gruppen kan påvirke?

Vær generelt opmærksom på, at selv om viden øges i løbet af en proces, så bliver mulighederne for at foretage projektændringer løbende sværere og dyrere. Så find ud af, hvornår der optimalt set skal ligge en afklaring på en bestemt opgave, for at have bedst muligt afsæt til at tage drøftelsen – og bedst mulighed for at implementere den gode løsning i projektet. Som en generel regel bør brugergruppen indtænkes i processen i forbindelse med alle faseskift, for at kvalitets-sikre materiale og stemme af, om deres input er blevet fortolket korrekt.

For en principiel oversigt over faserne i et byggeprojekt og dermed relevante tidspunkter for brugerinddragelses henvises til afsnit 9. Bilag.

Der opfordres til at etablere projektets ændringslog (krav under udførelse jf. AB18) allerede i opstartsfasen, således kan beslutninger om væsentlige projektændringer løbende dokumenteres her.

Alle projekter bør afsluttes med en evaluering for at muliggøre erfaringsopsamling. Omfanget kan være forskelligt fra projekt til projekt, men f.eks. kan en "indflytnings-APV" være en god måling på, om personalet oplever at have fået fysiske rammer, der understøtter deres arbejde på en hensigtsmæssig og sikker måde.

8. LINKS OG RELEVANT LITTERATUR

Voksdug

Region Hovedstaden 2020:

<https://www.regionh.dk/til-fagfolk/presse-og-nyt/pressemeddelelser-og-nyheder/Nyheder-til-sundhedsaktoerer-i-og-udenfor-regionen/Documents/intro-til-simulering-og-traening-paa-voksdug.pdf>

Region Midtjyllands, HR-portal:

[Står I foran fusion, flytning eller andre større forandringer - HR-portalen \(rm.dk\)](#)

Mock-up

Værdibyg – beskrivelse af projekt hos Region Hovedstaden, psykiatri 2019:

<https://vaerdibyg.dk/case/proces-mock-up/>

Syddansk Sundhedsinnovation 2015:

<https://godtsygehusbyggeri.dk/media/7759/vaer-med-til-at-bygge-og-indrette-en-mock-up.pdf>

Visualisering

Designguide for hospitalsbyggeri - [Designguide for Hospitalsbyggeri - Region Midtjylland \(rm.dk\)](#)

Inspiration

Temasamling - "Brugerinddragelse og patienten i centrum":

godtsygehusbyggeri.dk/inspiration/temasamling/brugerinddragelse-og-patienten-i-centrum/

Godtsygehusbyggeri ERFA-portal: godtsygehusbyggeri.dk/erfa-portalen/

